

ورود انگلیس و فرانسه به بحران‌های خاورمیانه

غیبت اروپایی‌ها در روند مذاکرات درباره سوریه تنها یک روز طول کشید و امروز قرار است لندن، پایتخت انگلیس میزبان جان کری و برخی هم پیمانان امریکا باشد.

به گزارش آران نیوز: رایزنی درباره سوریه، مأموریت دو روزه وزیر خارجه امریکا در اروپا است. سه هفته پس از شکست توافق واشنگتن و مسکو برای آتش بس در سوریه که به صف آراییی علنی دو قطب حامی و مخالف دولت سوریه در شورای امنیت نیز کشیده شد، جان کری و سرگئی لاوروف این بار در لوزان سوئیس و مقابل شش همتای خاورمیانه‌ای خود درباره سرنوشت جنگ در سوریه مذاکره کردند. حضور کم سابقه ایران، قطر، عربستان، ترکیه، مصر و عراق در نشست لوزان در شرایطی صورت گرفت که پیش از این آلمان، انگلیس و فرانسه پای ثابت این نشست‌ها بودند اما کشمکش‌ها میان روسیه و اروپایی‌ها در هفته‌های اخیر علناً نشان داد که همزمان با تلاش دولت امریکا برای طفره رفتن از مذاکره مستقیم با روسیه درباره سوریه، مسکو نیز از مذاکره رودررو با اروپایی‌ها سر باز می‌زند.

اخم پوتین به اروپا

این رویکرد روسیه پس از آن علنی شد که ولادیمیر پوتین در اقدامی غیرمنتظره دیدار خود با فرانسوا اولاند، رئیس جمهوری فرانسه را لغو کرد. گفته شد مخالفت پوتین برای گفت‌وگو با اولاند درباره سوریه دلیل لغو این سفر بوده است. روسیه چند روز پیش از این رخداد، قطعنامه پیشنهادی پاریس به شورای امنیت درباره حلب را «وتو» کرد. تنش‌های لفظی میان مقام‌های روسیه با اروپایی‌های مخالف دولت سوریه به روابط مسکو و لندن نیز رسید و اتهام زنی‌های انگلیس درباره عملکرد روسیه در حلب با پاسخ‌های تند مقام‌های روس مواجه شد.

غیبت اروپایی‌ها در روند مذاکرات درباره سوریه تنها یک روز طول کشید و امروز قرار است لندن، پایتخت انگلیس میزبان جان کری و برخی هم پیمانان امریکا باشد. لندن که ماه گذشته نیز میزبان نشست مخالفان سوری بود هر چند با وجود تحرکات اخیر فرانسه در پرونده سوریه به نظر می‌رسد در شرایط کنونی از نقش آفرینی جدی در پرونده بحران سوریه به صورت نامحسوسی عقب نشینی کرده است. در مقابل، روز گذشته خبری منتشر شد که نشان می‌داد مقام‌های انگلیس بار دیگر در حال گسترش نفوذ در حاشیه خلیج فارس هستند.

از سوریه تا یمن

خبرگزاری رویترز روز گذشته خبر داد سفیر دائم انگلیس در سازمان ملل از طرح این کشور برای برقراری آتش بس فوری و آغاز دوباره مذاکرات صلح در یمن رونمایی کرده است. متیو ریکرافت گفته است، پیش‌نویس این طرح را بزودی در اختیار اعضای شورای امنیت قرار می‌دهد. اقدام لندن به عنوان یکی از اعضای دارای حق وتو در شورای امنیت چند روز پس از تلاش ناکام فرانسه درباره سوریه صورت گرفت که در بحبوحه کشمکش‌ها میان روسیه و امریکا تنها موجب شد دوقطبی موجود میان اعضای دائم این شورا علنی‌تر از همیشه شود. این در حالی است که پس از جنایت اخیر عربستان در حمله به یک مراسم عزاداری در صنعا، پایتخت یمن که دست کم 700 کشته و زخمی برجای گذاشت، آخرین امیدها برای بازگشت طرفین به مذاکره سیاسی از بین رفت. در این میان انگلستان تلاش می‌کند تا با حضور جدی‌تر در عرصه میدانی یمن از خطر بزرگتر برای منافع کلان خود خاورمیانه جلوگیری کند.

ناتو علیه مسکو

علی عبدالله صالح، رئیس جمهوری پیشین یمن که مدت‌ها است در ائتلاف با جنبش حوثی انصارالله کنترل بخش‌های مهمی از یمن بویژه پایتخت را در دست دارد، در هفته‌های اخیر به وضوح از روسیه درخواست کرده که برای توقف تجاوزهای ائتلاف عربی به رهبری عربستان، در بحران این کشور مداخله کند. روسیه از معدود کشورهایی است که همچنان سفارت خود در صنعا را تعطیل نکرده و از رویکرد غرب در قبال بحران یمن انتقاد می‌کند. گسترش نفوذ ائتلاف ایران و روسیه که نمود عینی آن در سوریه قابل مشاهده است، از دیگر نگرانی‌های آتی کشورهای اروپایی در منطقه است. این امر در یمن به دلیل اهمیت استراتژیک تنگه باب المندب برای تجارت دریایی و ترانزیت انرژی و همچنین حساسیت شرکای عربی غرب در منطقه شدت حساسیت غرب را برانگیخته است بویژه آنکه انگلیس سال‌ها تجربه قیمومیت سیاسی و نظامی خود بر مناطق جنوبی خلیج فارس را در کارنامه دارد و منافع تاریخی در این منطقه تعریف کرده است.

در مقابل، فرانسه، دیگر استعمارگر اروپایی که از زمان پایان جنگ جهانی اول و فروپاشی امپراتوری عثمانی، چند دهه قیمومیت سوریه و لبنان امروزی را بر اساس توافق محرمانه با انگلیس موسوم به «سایکس-پیکو» در اختیار داشت، پس از آغاز خیزش‌های مردمی در جهان عرب، پایه‌گذار دخالت نظامی غرب در خاورمیانه بود و حمله به مواضع معمر قذافی، دیکتاتور معدوم لیبی را کلید زد. بسیاری از کشورها از جمله روسیه، اروپا بویژه فرانسه را عامل ناامنی‌های امروز خاورمیانه از جمله در لیبی، سوریه و عراق می‌دانند. این در حالی است که با وجود تغییر دولت فرانسه و روی کار آمدن سوسیالیست‌ها با شعارهای صلح‌طلبانه، فرانسه همچنان یکی از کشورهایایی است که اغلب موضوعی تند در مقابل جریان‌های نزدیک به روسیه اعمال

می‌کند.

بازی با کارت اوکراین

تقسیم‌بندی نقش آفرینی سیاسی انگلیس و فرانسه در بحران یمن و سوریه هر چند یادآور خلأ قدرت سال‌های پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی است با وجود این تقابل قدرت‌های اروپایی با روسیه از زمان «جنگ سرد» اکنون در قالب پیمان‌های نظامی بین‌المللی از جمله پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) تعریف شده است. این تقابل که با وجود فروپاشی شوروی و روابط خوب فدراسیون روسیه و غرب در دهه نخست قرن بیست و یکم از بین نرفته بود، در سال‌های اخیر و با قدرت‌نمایی‌های پوتین در عرصه بین‌الملل تشدید شده و پای ناتو را بار دیگر به مرزهای اتحادیه اروپا و روسیه باز کرده است.

بحران اوکراین، آتش به انبار باروت اختلاف‌های غرب و روسیه بود و علاوه بر تحریم‌های اقتصادی غرب علیه مسکو، به صف آرای جنگ افزارها و سپرهای موشکی در مرز روسیه با اروپای شرقی تحت نفوذ ناتو نیز رسید اما بحرانی شدن شرایط سوریه و تبعات تروریسم لجام گسیخته برای امنیت غرب موجب شد که مسکو و غرب راه تعامل را در این کشور پیش بگیرند اما زمان نشان داد که زخم بحران اوکراین و الحاق جزیره استراتژیک «کریمه» به روسیه عمیق‌تر از آن است که هیچ یک از طرفین برنامه‌های بلندمدت خود برای حفظ نفوذ در خاورمیانه را با آن معامله کند. با وجود آنکه مسکو تلاش می‌کند با نادیده گرفتن اروپایی‌ها، سطح رایزنی خود در مسائل منطقه‌ای را تنها هم‌تراز با ایالات متحده قرار دهد اما انگلیس و فرانسه به عنوان بزرگترین قدرت‌های نظامی اروپا همچنان با حمایت امریکا در تلاش برای عقب‌نشاندن روسیه از قلب خاورمیانه هستند.

خط و نشان‌ها و تحریم‌های یکجانبه اتحادیه اروپا علیه روسیه که بیشتر با بحران اوکراین مرتبط است نیز تأییدی بر این گمانه است که اروپایی‌ها در هنگامه تمرکز امریکا بر شرق آسیا در تلاشند «قیمومیت» خود در خاورمیانه را احیا کنند و هم‌زمان مانع گسترش دوباره نفوذ روسیه به اروپا شوند. پس بی‌دلیل نیست که درست 100 سال پس از امضای سایکس پیکو، فرانسه خود را مسئول پرونده سوریه می‌داند و انگلیس ردای سردمداری صلح در جنوب خلیج فارس را بر تن می‌کند.

جنگ و صلح

ینس استولتنبرگ، دبیر کل ناتو پیش از برگزاری نشست لوزان گفت، سازمان متبوعش در حال حاضر برنامه‌ای برای حضور نظامی در سوریه ندارد و تلاش خود را برای کمک به حل سیاسی بحران سوریه به کار خواهد گرفت. سخنگوی نخست‌وزیر انگلیس هفته گذشته اظهارات بروس جانسون، وزیر خارجه این کشور درباره بررسی گزینه نظامی در سوریه را تأیید نکرد و گفت لندن هیچ طرحی برای اقدام نظامی در این کشور ندارد. فرانسوا اولاند نیز که چند روز قبل تأکید کرده بود امریکا قدرت لازم را برای ایجاد صلح در سوریه ندارد، در بیانیه‌ای پیش از نشست لوزان مدعی شد که پیش شرط مذاکرات در سوریه باید توقف بمباران بخش‌های شرقی حلب توسط روسیه و سوریه باشد. او پیش‌تر در نشست مشترک با آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان گفته بود در گفت‌وگو با شریک آلمانی، بحران در شرق اوکراین را بررسی کرده است.

روز گذشته نیز مرکل اعلام کرد از دیدار با پوتین درباره بحران در شرق اوکراین و میزبانی این نشست با حضور فرانسه، روسیه و اوکراین در کشورش استقبال می‌کند. وزیر خارجه آلمان مدت‌ها است میان برلین و مسکو در رفت و آمد است و تلاش می‌کند روسیه را به پذیرش طرحی میانه درباره سوریه قانع کند. در این مدت مقام‌های آلمانی، فرانسوی و انگلیسی تلاش کرده‌اند که مسکو را در منگنه حل بحران سوریه و اوکراین قرار دهند. پاسخ روسیه اما روز گذشته علنی بود: مذاکره مستقیم با امریکا در میانه نبردی پنهانی که دهه‌ها است میان شرق و غرب ادامه دارد.

منبع: ایران